

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om frivilligt försvar och 17 § i skjutvapenlagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om frivilligt försvar och skjutvapenlagen ändras. Syftet med ändringarna är att göra det möjligt att använda Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen i större utsträckning än för närvarande i den skytteutbildning som Försvarsutbildningsföreningen ordnar inom ramen för sin offentliga förvaltningsuppgift. Syftet är också att möjliggöra mångsidigare skytteutbildning inom verksamheten i fråga. Dessutom syftar propositionen till att göra det möjligt för Försvarsutbildningsföreningen att skicka deltagare till militär utbildning som ordnas av utländska väpnade styrkor och internationella organisationer samt att precisera regleringen av den utbildning som Försvarsutbildningsföreningen ordnar utomlands.

Lagarna avses träda i kraft i juli 2022.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning.....	3
1.1 Bakgrund.....	3
1.2 Beredning.....	4
2 Nuläge och bedömning av nuläget.....	4
3 Målsättning	4
4 Förslagen och deras konsekvenser.....	5
4.1 De viktigaste förslagen.....	5
4.2 De huvudsakliga konsekvenserna	5
4.3 Handlingsalternativen och deras konsekvenser.....	7
4.4 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet.....	7
5 Remissvar	9
6 Specialmotivering	11
7 Bestämmelser på lägre nivå än lag	18
8 Ikraftträdande.....	19
9 Verkställighet och uppföljning	19
10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	19
LAGFÖRSLAG	23
Lag om ändring av lagen om frivilligt försvar	23
Lag om ändring av 17 § i skjutvapenlagen	26
BILAGOR.....	28
PARALLELLTEXTER	28
Lag om ändring av lagen om frivilligt försvar	28
Lag om ändring av 17 § i skjutvapenlagen	34

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

1.1 Bakgrund

I försvarsredogörelsen 2021 konstateras det att utbildningen av reserven effektiveras genom att olika övningsformer utvecklas: repetitionsövningar, frivilliga övningar som Försvarsmakten ordnar, frivillig försvarsutbildning samt reservisternas självständiga utvecklande av det egna kunnandet inklusive möjligheter till skjutövning.

I redogörelsen om förändringarna i den säkerhetspolitiska miljön (SRR 1/2022 rd) konstateras det att ”det frivilliga försvaret effektiveras som ett led i utvecklandet av det lokala försvaret och reservens utbildning. Försvarsutbildningsföreningens verksamhet effektiveras under 2022 genom att antalet utbildningsdygn fördubblas, villkoren för vapen- och skytteutbildningen utvecklas och genom att en lagstiftningsreform inleds. Samtidigt utvecklas medborgarnas möjligheter att delta i försvaret och Försvarsutbildningsföreningens reservistutbildare används i större utsträckning i Försvarsmaktens frivilliga övningar och i repetitionsövningarna. Det operativa partnerskapet mellan Försvarsmakten och Försvarsutbildningsföreningen fördjupas under ramperioden 2023–2026 för att motsvara behoven under normala förhållanden, under kriser och undantagsförhållanden.”

I ett protokolluttalande från den 31 mars 2022 av riksdagens försvarsutskott om utveckling av det frivilliga försvaret. I uttalandet konstateras bland annat att Finlands säkerhetsmiljö har försämrats till följd av det krig som Ryssland har inlett i Ukraina och att medborgarnas intresse för det frivilliga försvaret har mångdubblats. Det konstateras också att det i denna situation finns behov av att avsevärt öka repetitionsövningarna, men också av att förbättra verksamhetsförutsättningarna för det frivilliga försvaret. Enligt uttalandet kan Försvarsutbildningsföreningen fördubbla det nuvarande antalet utbildningsdagar till cirka 100 000 utbildningsdagar redan i år. Utskottet anser att det är viktigt att detta mål också uppnås och att detta kräver en tilläggsansättning på ca 4 miljoner för Försvarsutbildningsföreningen och brådskande granskning av vissa bestämmelser i lagstiftningen om frivilligt försvar.

Enligt försvarsutskottet gäller ändringsbehoven till exempel 4 a kap. i lagen om frivilligt försvar (556/2007), och särskilt 22 g § (Försvarsmaktens stöd till Försvarsutbildningsföreningen) i den lagen behöver granskas. Paragrafen i fråga utesluter för närvarande skjutning med Försvarsmaktens vapen från de övningar som Försvarsutbildningsföreningen ordnar. Det är dock möjligt att torrträna med vapen. Utskottet betonar att skytteträning är en central del av det frivilliga försvaret och att den ska kunna ske med de vapen som reservisterna annars också skulle komma att använda i en krissituation. Enligt utskottet ska hanteringen av vapen i Försvarsutbildningsföreningens utbildningsverksamhet ske under Försvarsmaktens övervakning.

Försvarsutbildningsföreningen har också framfört utvecklingsförslag som är samstämmiga med de ändringsbehov som försvarsutskottet har beskrivit.

Försvarsutskottet har utöver det som konstateras ovan ansett att det behöver utredas hur den utbildning som Försvarsutbildningsföreningen ordnar i sin fria föreningsverksamhet kan beskrivas till en offentlig förvaltningsuppgift för föreningen. Tanken är att utvecklingsbehovet i fråga ska behandlas tillsammans med andra utvecklingsförslag som förutsätter mer beredning i ett förutredningsprojekt som inrättas separat.

1.2 Beredning

Den grundläggande beredningen av propositionen har genomförts i en arbetsgrupp för beredning tillsatt av försvarsministeriet. I arbetsgruppen fanns företrädare för försvarsministeriet, inrikesministeriet, Huvudstaben, Polisstyrelsen och Försvarsutbildningsföreningen. I arbetsgruppen har också en representant för Gränsbevakningsväsendet hörts som sakkunnig.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Gällande lagstiftning möjliggör hanteringen av Försvarsmaktens skjutvapen i Försvarsutbildningsföreningens utbildning som främjar den militära förmågan. Det har inte varit tillåtet att använda Försvarsmaktens skjutvapen och patroner vid skjutning. Behovet av och efterfrågan på frivillig försvarsutbildning har starkt ökat efter att Ryssland angrep Ukraina och har skapat ett behov av att öka utbudet av utbildningen i fråga. Som en del av att öka utbudet av utbildning ska användning av Försvarsmaktens och Gränsbevakningens skjutvapen och patroner tillåtas i denna utbildning.

Försvarsutbildningsföreningen har 400 självladdande skjutvapen med långa pipor och löstagbar laddningsanordning med över tio patroner. Vapnens livscykel har utifrån erhållen erfarenheter visat sig vara kortare än väntat. Utöver dessa finns det pistoler och andra enskilda vapen. Föreningen har inte i någon betydande utsträckning kunnat utnyttja sina medlemsorganisationers skjutvapen. År 2021 ordnade Försvarsutbildningsföreningen 320 skyttekurser som främjar den militära förmågan. Utöver dessa ingår i en del av Försvarsmaktens godkända utbildningsprogram för de utbildningar som främjar den militära förmågan skjutning där föreningens skjutvapen för närvarande används. Dessa skjutvapen ingår inte i antalet ovan. Antalet skjutningar som främjar den militära förmågan har ökat betydligt sedan 2020, eftersom föreningen har fått utbildade skjutledare i enlighet med lagen som trädde i kraft vid ingången av 2020.

Förhållandet mellan bestämmelserna om användning av Gränsbevakningsväsendets skjutvapen i skjutvapenlagen (1/1998) och i lagen om frivilligt försvar är delvis oklart. Med stöd av 17 § i skjutvapenlagen tillämpas inte vid användning av Gränsbevakningsväsendets skjutvapen den lagen på utbildning som främjar den militära förmågan. Lagen om frivilligt försvar har dock inte innehållit entydiga bestämmelser om användningen av dessa skjutvapen i utbildningen i fråga.

Den gällande lagen om frivilligt försvar begränsar innehållet i den skytteutbildning som ges i den utbildning som främjar den militära förmågan så att det inte är möjligt att lära ut situationspecifik och taktisk skjutning. Denna begränsning kan inte anses vara ändamålsenlig i detta säkerhetsläge.

Bestämmelserna om Försvarsutbildningsföreningens utbildning utomlands har i den föregående ändringen av lagstiftningen förblivit otydliga och delvis bristfälliga. Bestämmelserna i fråga behöver förtydligas.

3 Målsättning

Syftet med denna regeringsproposition är att med vissa begränsningar tillåta användning av Försvarsmaktens och Gränsbevakningens skjutvapen, vapendelar och patroner i Försvarsutbildningsföreningens utbildningsverksamhet som främjar den militära förmågan. Syftet med propositionen är också att utveckla innehållet i den skytteutbildning som främjar den militära förmågan. Dessutom syftar propositionen till att förtydliga regleringen av den utbildning som Försvarsutbildningsföreningen ordnar utomlands.

4 Förslagen och deras konsekvenser

4.1 De viktigaste förslagen

Ett viktigt förslaget i propositionen är att möjliggöra användning av Försvarmaktens och Gränsbevakningens skjutvapen, vapendelar och patroner i Förvarsutbildningsföreningens utbildningsverksamhet som främjar den militära förmågan. Dessutom är förslaget att innehållsmässigt utvidga den skytteutbildning som främjar den militära förmågan och som ordnas av Förvarsutbildningsföreningen ett viktigt förslag i propositionen. Ett annat viktigt förslag i propositionen är att regleringen av Förvarsutbildningsföreningens utbildningsverksamhet utomlands ska förtydligas.

4.2 De huvudsakliga konsekvenserna

Konsekvenser för myndigheterna

Förvarsutbildningsföreningen kan uppskattningsvis fördela cirka 30 procent av sina nuvarande skjutvapen till sådana orter där Försvarmakten inte har truppförband. I praktiken fördelas vapen till Österbottens försvarsdistrikt från tre sydliga distrikt och regionalt omfördelas vapen inom fyra olika försvarsdistrikt. Frihet att använda Förvarsutbildningsföreningens skjutvapen annanstans än på utbildningsplatser i närheten av Försvarmaktens och Gränsbevakningens verksamhetsställen innebär att det är möjligt att ordna skytteutbildning som främjar den militära förmågan på ett större område än tidigare.

Avsikten är att antalet skjutningar som främjar den militära förmågan ska ökas i jämn takt efter det att reformen har genomförts. Ökningen av mängden utbildningar påverkas utöver av de föreslagna ändringarna i lagstiftningen också av bl.a. hur nya skjutledare kan utbildas för att tas med i Förvarsutbildningsföreningens och Försvarmaktens verksamhet. Inledningsvis uppskattas effekterna vara att verksamheten fördubblas. Det bör noteras att skjutledarna för Förvarsutbildningsföreningens skytteutbildning som främjar den militära förmågan också är skjutledare för Försvarmaktens frivilliga övningar och repetitionsövningar. Skjutningarna som främjar den militära förmågan ger skjutledarna möjlighet att få rutin och utveckla sin yrkesskicklighet, vilket också Försvarmakten gynnas av.

Möjliggörandet av användning av Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets patroner underlättar Förvarsutbildningsföreningens anskaffning av patroner, eftersom det förekommer problem med tillgången på patroner på den fria marknaden. Möjligheten att använda Försvarmaktens lösa patroner gör innehållet mera verklighetstroget i den utbildning som främjar den militära förmågan och förbättrar nivån på den förberedande vapen- och skytteutbildningen. Skyttarna får öva med de vapen som används under undantagsförhållanden. Vapen- och skytteutbildning är en av reservisternas mest centrala färdigheter. Utbildning intresserar och gör det möjligt att värva personer till den frivilliga försvarsutbildningen. Skjutningarna är ett centralt rekryteringsverktyg.

Ekonomiska konsekvenser

Avsikten är att Förvarsutbildningsföreningen med Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen ska ordna skytteutbildning enligt denna lag. Skytteutbildning ska i genomsnitt ordnas två gånger per månad på området för ett truppförband. Eftersom Försvarmakten har tolv truppförband innebär detta 288 utbildningstillfällen per år (12 x 24). Kalkylmässigt

RP 80/2022 rd

uppskattas varje deltagare i utbildningen skjuta cirka 50 patroner under en övning och i en övning kan delta högst 40 personer. Detta innebär en förbrukning av cirka 2000 patroner per utbildningstillfälle (40 x 50). Sammanlagt innebär detta en förbrukning på 567 000 patroner per år av Försvarsmaktens patroner (288 x 2000). I regel ska vid varje tillfälle där Försvarsmaktens skjutvapen och patroner hanteras närvara minst en tjänsteman från Försvarsmakten som övervakare, och i anslutning till hämtning och återlämnande av skjutvapen och patroner ska högst två lagerarbetare närvara. Sålunda är utgångsläget att varje utbildningstillfälle kräver arbetsinsatser av två av Försvarsmaktens anställda. Om det är fråga om skjutningar som genomförs på Försvarsmaktens övnings- och skjutområden, behövs det utöver den ovan nämnda personalen en anställd som sköter den så kallade säkerhetsofficerens uppgifter.

En patron till Försvarsmaktens stormgevär kostar cirka 0,7 euro. Enligt den bedömning som lagts fram är de årliga personalkostnaderna för de ovan beskrivna uppgifterna för Försvarsmaktens anställda år 2023 cirka 61 305 euro. Det jämförbara timarvodet för personalen är således cirka 31,34 euro per person (61 305 / 12 / 163). I uträkningen i fråga står 163 för den koefficient som används vid beräkningen av personalkostnaderna. Timarvodet i fråga innefattar inte övertidarbete och ersättning för obehvänt arbete. I en beräkning med tre personer är kostnaden för en dag av skjutning cirka 752,16 euro (3 x 8 x 31,34) för Försvarsmakten. I uträkningen i fråga står 8 för arbetsmängden i timmar. Det är skäl att notera att utbildningarna i praktiken alltid hålls på veckosluten, vilket innebär att ersättningar för veckoslutsarbete ännu saknas i kostnadsuträkningen.

En av Försvarsmaktens lösa patroner kostar cirka 0,4 euro. Försvarsutbildningsföreningen ordnar årligen 36 tillfällen där patronerna i fråga används. Med andra ord förbrukar 60 deltagare uppskattningsvis 3 600 patroner under en övning. Sålunda förbrukas årligen cirka 130 000–150 000 lösa patroner och 150 000 patroner kostar uppskattningsvis cirka 60 000 euro.

Med andra ord kostar en dag av skytteutbildning Försvarsmakten 1 400 euro för patroner och 752,16 euro i personalkostnader, det vill säga sammanlagt 2 152,16 euro. När antalet utbildningar per år uppskattas vara det ovannämnda, det vill säga 288 stycken, är den årliga kostnaden 619 822,08 euro (288 x 2 152,16). När de uppskattade ersättningarna för bl.a. veckoslutsarbete läggs till för skjutningarna i fråga uppgår de totala kostnaderna till cirka 960 000–1 060 000 euro per år. Vid ordnandet av skjutningarna är det ofta möjligt att utnyttja skalfördelar från kurser som ordnas samtidigt. Sålunda uppskattas siffran i fråga vara den maximala tilläggskostnad som den verksamhet som föreslås orsakar Försvarsmakten.

Den planerade ökningen av Försvarsutbildningsföreningens utbildningsdagar, som möjliggörs av de föreslagna lagändringarna, uppskattas vara cirka 52 000 utbildningsdagar. Kostnaderna för tilläggsutbildningsdagarna är i fråga om undervisningsmaterial 75 000 euro, annat material 85 000 euro, skjutbanor och patroner 700 000 euro, proviantering 800 000 euro, inkvartering 85 000 euro, hyror för undervisningslokaler 50 000 euro, transporter 105 000 euro, köpta tjänster 145 000 euro, kilometerersättning 150 000 euro, kostnader för övrig utbildningsverksamhet 45 000 euro, personalkostnader 350 000 euro och övriga kostnader 373 000 euro. Kostnadseffekten av de extra utbildningsdygnen uppskattas som en höjning av Försvarsutbildningsföreningens statsunderstöd vara högst 2 963 000 euro.

Regeringspropositionens totalkostnad för de offentlighetsrättsliga aktörerna i försvarsministeriets verksamhetsområde är sålunda högst 4 023 000 euro. Detta behov av tilläggsanslag uppkommer av att kapaciteten för det frivilliga försvaret ökas, dvs. de facto av verksamheten, inte av att de lagförslag som ingår i denna proposition träder i kraft. De ekonomiska konsekvenser som presenteras beaktas i tilläggsbudgetproposition nummer 2 för 2022.

Även för Gränsbevakningsväsendet är det fråga om att effektivisera utbildningsverksamheten, vilket i någon mån ökar dess personalkostnader. Dessa kostnader orsakas på motsvarande sätt som för Försvarmakten dels av övervakningen av den utbildning som sker med Gränsbevakningsväsendets skjutvapen och skjutområden, dels av lönekostnaderna för de tjänstemän som behövs för genomförandet av överlåtelse av skjutvapen och patroner. På årsbasis är det fråga om uppskattningsvis några tiotals tusen euro.

Könskonsekvenser

Till följd av att värnplikten gäller män har den lagstiftning som anknyter till försvaret vanligen mera konsekvenser för män än för kvinnor. Till exempel av kursdeltagarna i den utbildning som främjar den militära förmågan är största delen män, eftersom syftet med dessa kurstyper är att främja deltagarnas militära kompetens. I den utbildning som främjar den militära förmågan ingår det dock också kurser som i huvudsak är avsedda för kvinnor som inte har fullgjort militärtjänst, och dessa kurser intar en betydande roll när det gäller att göra försvarsarbetet känt bland kvinnor.

Även om det praktiska målet för propositionen är att öka reservisternas möjligheter att öva, kan de föreslagna bestämmelserna också anses ha positiva effekter på utvecklingen av försvarsutbildningen för de kvinnor som inte har fullgjort militärtjänst. Det är också viktigt att notera att exempelvis det ökade antal utbildningar som uppnås med Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen och patroner riktar sig till den utbildning som främjar den militära förmågan och som stöds med statsunderstöd. Sålunda gynnar ändringarna också de kvinnor som inte har fullgjort militärtjänst, så att de också har bättre tillgång till kurser som stöds med statsunderstöd.

4.3 Handlingsalternativen och deras konsekvenser

Arbetsgruppen har bedömt att ett alternativt genomförandesätt för att till fullo tillgodose tilläggsbehovet av skjutvapen är att anskaffa nya skjutvapen till Försvarsutbildningsföreningen. Detta anses dock inte vara ett kostnadseffektivt alternativ jämfört med utnyttjandet av Försvarmaktens och Gränsbevakningens befintliga skjutvapen. När det gäller patroner har det också bedömts att tilläggsbehovet av dem till fullo ska tillgodoses av Försvarsutbildningen på egen hand genom tilläggsfinansiering. Marknadsläget för patroner är dock så svårt för Försvarsutbildningsföreningen att behovet inte går att till fullo tillgodose från den privata marknaden. Å ena sidan kan patroner som anskaffats från den privata marknaden inte användas i Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen och å andra sidan kan myndigheternas patroner inte användas i Försvarsutbildningsföreningens vapen.

4.4 Lagstiftning och andra handlingsmodeller i utlandet

Sverige

Det frivilliga försvaret räknas i Sverige som ett delområde av totalförsvaret och om det föreskrivs i förordningen (1994:524) om frivillig försvarsverksamhet och i förordningen (1994:523) om förmåner för frivilliga. Det frivilliga försvaret styrs delvis av svenska Försvarmaktens huvudstab och delvis av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Finansieringen för det frivilliga försvaret kommer huvudsakligen från försvarsbudgeten.

Bestämmelser om hemvärnet föreskrivs särskilt i hemvärns förordning (1997:146). Hemvärnstrupperna är en del av det lokala försvaret och deras huvudsakliga uppgift är att skydda

RP 80/2022 rd

den kritiska infrastrukturen. Vidare ska hemvärnstrupperna klara av att stödja svenska försvarsmaktens operativa trupper i olika uppgifter, särskilt genom att skydda verksamheten när beredskapen höjs. Under fredstid ger hemvärnstrupperna vid behov handräckning till andra myndigheter. Hemvärnssystemets budget var år 2015 totalt cirka 185 miljoner euro. Systemet producerade cirka 22 000 soldater, vilka utgjorde 46 procent av den svenska försvarsmaktens styrka. Under 5 procent av försvarsmaktens anställda förband sig att producera hemvärnstrupper.

Enligt 11 kap. i 1 § i vapenlagen (1996:67) och 2 kap. 1 2 § i vapenförordningen (1996:70) krävs det i Sverige inget tillstånd för innehav av skjutvapen när det gäller sådana statsägda skjutvapen som staten har överlåtit till en försvarsorganisation som deltar i det militära försvaret eller till frivilliga försvarsorganisationer.

Norge

I Norges försvarslag (lov om verneplikt og tjeneste i Forsvaret, LOV 2016-08-12-77) föreskrivs det om det frivilliga försvaret och hemvärdet. Hemvärnstrupperna är underställda kommandören för norska försvarsmakten och de är till sin natur en beredskapstrupp som det går att inrätta snabbt. Hemvärnstruppernas huvuduppgifter är nationell krishantering, områdesförsvaret på lokal nivå, skyddande och övervakning av viktiga objekt samt stödande av det civila samhället. Till hemvärnstruppernas krigstida verksamhet hör också att fortsätta motståndet i ockuperade delar av landet.

För hemvärnstrupperna produceras årligen cirka 4 500 hemvärnsreservister. Den som söker sig till de operativa enheterna förutsätts ha fullgjort beväringstjänst och vara oförvitlig. Antagningsprocessen innehåller en säkerhetsutredning samt tester som mäter fysisk kondition, attityd och motivation. Hemvärnstruppernas årliga anslag uppgår till cirka 130 miljoner euro och de ingår i den norska försvarsbudgeten.

Hemvärdet i Norge upprätthåller dessutom en frivillig ungdomsorganisation Heimvernsungdomen för 16- till 21-åringar, vilka i organisationen får information om försvaret och hemvärdet.

Danmark

Bestämmelser om det danska hemvärdet finns i hemvärnslagen (Bekendtgørelse af lov om hjemmeværnet, LBK nr 198 af 09/02/2007). Hemvärdet deltar i fullgörandet av arméns, marinen och flygvapnets uppgifter och det styrs av det danska försvarsministeriet. Det marina hemvärdet deltar i övervakningen av havsområden och i räddnings- och miljöskyddsoppgifter. Flyghemvärdet utför eftersökningar, övervakar, spanar och utför transportoppgifter samt stöder flygvapnet genom att skydda och övervaka flygbaser.

Till de danska hemvärnstrupperna kan antas danska medborgare som fyllt 18 år och andra personer som har bott minst fem år i Danmark. Om personen i fråga inte har tidigare militärutbildning, ska han eller hon avlägga militär grundutbildning under sina första tre tjänstgöringsår.

De danska hemvärnstruppernas anslag uppgår till cirka 60–70 miljoner euro per år och de ingår i försvarsanslagen.

Estland

Frivilligt försvar utövas i Estland i en skyddskår, om vilken det föreskrivs i lagen om skyddskåren (kaitseliidu seadus, 2013). I lagen föreskrivs det om skyddskårens övning, produktion och grundande av krigstida trupper, skyddskårens väktaruppgifter, stödjande av andra förvaltningsområden och om ungdomsarbete. Skyddskårens krigstida organisation och den utbildning som hänförs till den är i Estland direkt underställda kommandören för försvarsmakten.

Skyddskåren i Estland är verksam i uppgifter inom det lokala försvaret och ger andra myndigheter handräckning. Vidare utbildar skyddskåren soldater för partisanverksamhet. En aktiv medlem i skyddskåren ska vara estnisk medborgare och ha fyllt 18 år. Dessutom kan i skyddskåren ingå 7- till 18-åriga ungdomsmedlemmar. Ansökan om medlemskap i skyddskåren sker genom rekommendationsförfarande.

Skyddskåren får cirka 98 procent av sin finansiering från de estniska försvarsanslagen. Vidare får skyddskåren inkomster bl.a. från uthyrning av fastigheter och medlemsavgifter.

5 Remissvar

Den arbetsgrupp som tillsatts för beredningen av regeringspropositionen begärde utlåtande om utkastet till proposition av justitiekanslern i statsrådet, riksdagens justitieombudsman, inrikesministeriet, Försvarsmakten, polisstyrelsen, Gränsbevakningsväsendet, Försvarsutbildningsförbundet, Reserviläisliitto – Reservistförbundet ry, Suomen Reserviupseeriliitto – Finlands Reservofficersförbund ry, Suomen Ampumaurheiluliitto ry, Kvinnornas Beredskapsförbund rf, Nylands Brigads Gille rf, Marinreserven rf, Suomen Metsästäjäliitto – Finlands Jägarförbund r.y., Reserviläisurheiluliitto ry, Suomen Lentopelastusseura ry, Finlands Fredsbevararförbundet rf, Amnesty International Finländska sektionen rf, Maanpuolustusnaisten Liitto ry, Kadettikunta ry, Sotilaskotiliitto – Soldathemsförbundet ry, De Hundras Kommitté i Finland rf och Försvarsgillenas förbund rf.

Utlåtandebegäran publicerades på webbplatsen utlatande.fi. Ett pressmeddelande om utlåtandebegäran publicerades också på försvarsministeriets webbplats och Twitter-konto och Facebook-konto. I samband med publiceringen informerades det att de som inte särskilt fått en remissbegäran har möjlighet att ge ett remissutlåtande. Arbetsgruppen har motiverat den korta remisstiden med att propositionen är brådskande. De ändringsförslag som ingår i denna regeringsproposition behövs på grund av det skärpta säkerhetsläget och för att man snabbt ska få till stånd tilläggsutbildningskapacitet, särskilt för reserven.

Efter remissförfarandet har propositionen genomgått en kort fortsatt beredning i arbetsgruppen för beredning. Utlåtanden lämnades in av sammanlagt 23 remissinstanser. Två av dem hade inga kommentarer till propositionen. Största delen av remissinstanserna understödde att lagstiftningen om det frivilliga försvaret utvecklas på det sätt som föreslogs i utkastet till proposition.

Riksdagens biträdande justitieombudsman fäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid användningen av explosiva varor i Försvarsutbildningsförbundets utbildning som främjar den militära förmågan. I utlåtandet ansågs att propositionens ordalydelse möjliggör användning av explosiva varor för civilt bruk i utbildningen i fråga. Biträdande justitieombudsmannen fäste i sitt utlåtande också uppmärksamhet vid att utvidgningen av innehållet i den utbildning som främjar den militära förmågan, när det gäller användningen av Försvarsmaktens och Gränsbevakningens skjutvapen och patroner, inte har bedömts i motiveringen till lagstiftningsordningen. I den gällande lagen har användningen av Försvarsmaktens explosiva varor begränsats till den militära utbildningen, det vill säga den har utslutits från Försvarsutbildningsförbundets utbildning som främjar den militära förmågan. Ordalydelsen i propositionen lämnar i sig explosiva varor för

civilt bruk utanför begreppet militär utbildning. Försvarsutbildningsföreningen har dock inte ansetts ha rätt att förvärva explosiva varor för civilt bruk för sin utbildningsverksamhet. Trots detta har bestämmelsen om användning av explosiva varor i propositionen preciserats med anledning av utlåtandet, så att all utbildning som ges med explosiva varor betraktas som militär utbildning. Användningen av explosiva varor kommer troligen att bedömas närmare i det kommande utvecklingsprojektet om det frivilliga försvaret. Med anledning av utlåtandet har motiveringen till lagstiftningsordningen preciserats när det gäller att tillåta Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen och patroner i den utbildning som främjar den militära förmågan.

Särskilt riksdagens biträdande justitieombudsman och reservistorganisationerna fäste uppmärksamhet vid att skytteutbildning som främjar den militära förmågan definieras i förhållande till militär utbildning genom att man anger kalibern på de skjutvapnen som används vid skjutningar. Riksdagens biträdande justitieombudsman ansåg att istället för kaliber är det lämpligare att använda uttrycket ”en enskild militärpersons personliga beväpning” än kaliber. Utlåtandet har beaktats vid utformningen av 2 § i lagförslaget när det gäller begreppet militär utbildning. En mer preciserad begränsning av kaliber har tagits in i 20 a §, där innehållet i skytteutbildning som främjar den militära förmågan närmare anges. Kaliberbegränsningen har utifrån remissvaren preciserats så att olika skjutvapentyper beaktas tillräckligt väl och tydligt. Även bestämmelsen om lösa patroner har preciserats med anledning av remissvaren i syfte att beakta och möjliggöra en bredare användning av övningsammunition i skytteutbildning som främjar den militära förmågan. Sådan övningsammunition är exempelvis övningsammunition för lätta granatkastare och luftvärnsmaskingevär. Användningen av sådan övningsammunition möjliggör en effektivare utbildning.

Huvudstaben ansåg i sitt yttrande att bestämmelsen om kalibern på de skjutvapen som används i skytteutbildning som främjar den militära förmågan bör ändras så att kalibern fastställs enligt den så kallade C.I.P-standarderna och så att det också möjliggör Försvarsutbildningsföreningens pistolskjutningar med pistoler i kaliber 9 millimeter. Huvudstaben föreslog också att det maximala skjutavståndet för skjutningar med hagelgevär, pistol, miniatyrpistol, revolver, kombinationsvapen och signalvapen vid sådan i 20 § avsedd skytteutbildning som främjar den militära förmågan ska ändras från 150 meter till 300 meter. Huvudstaben föreslog dessutom att 19 § i den gällande lagen om frivilligt försvar preciserats så att sådana personer enligt paragrafen som sköter stöduppgifter ska ha möjlighet att få skytteutbildning med Försvarsmaktens skjutvapen och ammunition, med undantag för stridsskjutningar. Huvudstabens ändringsförslag kan anses vara ändamålsenliga med undantag för förslaget att öka skjutavståndet från 150 meter till 300 meter vid skytteutbildning med de skjutvapen som anges ovan. Enligt beredningsarbetsgruppens uppskattning är ett effektivt skjutavstånd med nämnda vapen högst 150 meter.

Gränsbevakningsväsendefäste i sitt utlåtande uppmärksamhet vid att Gränsbevakningsväsendet innehar skjutvapen som ägs av Gränsbevakningsväsendet och Försvarsmakten. På grund av detta bör det av paragrafens utformning i regeringspropositionen tydligt och på ett enhetligt sätt framgå om man i lagförslaget avser båda skjutvapentyperna eller endast den ena av dem. Dessutom har Gränsbevakningsväsendet i sitt utlåtande framfört att det även innehar sådana patroner som finns allmänt tillgängliga på marknaden. När det gäller dessa patroner anser Gränsbevakningsväsendet att det inte finns behov av en bestämmelse som begränsar användningen av patronerna i Försvarsutbildningsföreningens vapen. Regeringspropositionen har omarbetats så att de skjutvapen som innehas av Gränsbevakningsväsendet kan användas i Försvarsutbildningsföreningens utbildning som främjar den militära förmågan. Sålunda omfattar de skjutvapen som ges till utbildningen i fråga både skjutvapen som ägs av Gränsbevakningsväsendet och skjutvapen som ägs av Försvarsmakten men innehas av Gränsbevakningsväsendet. Inom ramen för detta projekt föreslås det inte att det ska bli möjligt att använda C.I.P.-godkända patroner, som

Gränsbevakningsväsendet i allmänhet upphandlar på marknaden, i Försvarsutbildningsförningens skjutvapen. Förslaget i fråga kan anses vara värt att understödja, men för att ta in bestämmelser om fördelningen av skadeståndsansvaret i lagen krävs det ytterligare en separat granskning.

Särskilt reservistorganisationerna önskade att begränsningarna av Försvarsutbildningsförningens skytteverksamhet som främjar den militära förmågan ska avvecklas i större omfattning än de nu föreslagna ändringarna. Förslagen i fråga har gällt t.ex. möjliggörande av en enskild skytteprestation som en skjutning med fler än högst ett stridspar, avreglering av det maximala skjutavståndet, utvidgning av antalet kalibrar som godkänns, ökning av antalet skyttar som får vara närvarande vid skjutning från det föreslagna 40 till 70 skyttar och tillåtelse av användning av spårlyssammunit. Vid arbetsgruppens fortsatta beredning har det ansetts möjligt att inom den beredningstid som stått till förfogande ta med förslaget om skytteutbildning för patruller bestående av högst tre personer samtidigt. Det maximala skjutavståndet på två kilometer som föreslås i propositionen har i detta skede ansetts vara tillräckligt för att Försvarsmaktens utbildningsmål ska uppnås och ett lämpligt övningsavstånd med tanke på utmaningarna i skjutningarna. Det finns så få skjutbanor inom Försvarsmakten där över 40 skyttar kan skjuta samtidigt att det inom denna beredningstidtabell inte anses möjligt att höja det maximala antalet skyttar till 60 personer. I detta skede anses användning av så kallad spårlyssammunit inte vara en ändamålsenlig ändring. Ovannämnda ändringsförslag kan utvärderas inom ramen för ett större projekt för fortsatt utveckling som följer på det pågående utvecklingsprojektet.

Särskilt De Hundras Kommitté i Finland rf fäste uppmärksamhet vid att begränsningarna av stridsskjutningar inte bör slopas och att övervakningen av Försvarsutbildningsförningens skytteverksamhet bör utvecklas. När det gäller förbudet mot stridsskjutning har det varit ett problem att det inte finns klarhet om begreppets exakta innebörd. Därmed har det varit mycket svårt att i fråga om detta begrepp fastställa gränsen mellan tillåten och förbjuden skytteutbildning. Syftet med denna regeringsproposition är att klarlägga innehållet i den tillåtna och förbjudna verksamheten och att föreskriva om begränsningar av innehållet i den praktiska utbildningen anses tjäna detta syfte bäst. Om man vill behålla förbudet mot stridsskjutningar bör dess materiellrättsliga innehåll i varje fall preciseras. Övervakningen av Försvarsutbildningsförningens skjutverksamhet kan enligt den arbetsgrupp som berett propositionen anses vara tillräcklig när verksamheten sker under direkt ledning och övervakning av i synnerhet Försvarsmakten, och även under försvarsministeriets allmänna styrning och tillsyn. Särskilt när det gäller övervakningen av Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets patroner har det i propositionen redan innan remissbehandlingen tagits in en bestämmelse i 22 g § som förutsätter att det förs ett noggrant register över Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets patroner som getts för utbildningar.

De ändringsförslag som framförts i remissutlåtandena kan beaktas i det större utvecklingsprojekt av det frivilliga försvaret som följer på denna lagändringshelhet som beretts i brådska ordning.

6 Specialmotivering

6.1 Lagen om frivilligt försvar

2 §. Militär utbildning och utbildning som främjar den militära förmågan. Det föreslås att 1 mom. ändras så att Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skytteutbildning med en militärpersons personliga beväpning inte längre ska betraktas som militär utbildning. Paragrafen kompletteras av de bestämmelser om begränsningar av kalibern för godkända vapen som före-

slås i 20 och 20 a §. Ändringen gör det möjligt att använda Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets så kallade handvapen och ammunition för handvapen vid utbildning som främjar den militära förmågan och som Förvarsutbildningsföreningen ordnar inom ramen för sin offentliga förvaltningsuppgift. Det föreslås att uttrycket ”av Försvarmaktens trupper och” i paragrafen ändras till ”av Försvarmaktens trupper samt”. Syftet med ändringen är att förtydliga ordalydelsen i bestämmelsen så att den utbildning som ges av Försvarmaktens trupper alltid ska betraktas som militär utbildning. Det föreslås att uttrycket ”med Försvarmaktens ammunition och explosiva varor” i paragrafen ändras till ”med Försvarmaktens ammunition samt med explosiva varor”. Avsikten är att den utbildning som ges med explosiva varor alltid ska betraktas som militär utbildning. Utbildning med Försvarmaktens explosiva varor anses redan enligt den gällande lagen vara militär utbildning. I den föreslagna bestämmelsen anges nu tydligt att också användning av explosiva varor för civilt bruk betraktas som militär utbildning. Förvarsutbildningsföreningen har på basis av sin verksamhet inte möjlighet skaffa explosiva varor för civilt bruk för sin utbildning, så ändringen kan i detta avseende betraktas som teknisk, även om den är materiellrättslig.

19 §. *Specialuppgifter vid de frivilliga övningar som ordnas av Försvarmakten.* Det föreslås att ett nytt 3 mom. ska fogas till paragrafen och dess syfte är att göra det möjligt att inom ramen för Försvarmaktens frivilliga övningar ge skytteutbildning till de som inte fullgjort beväringstjänst eller som inte längre hör till reserven. Paragrafens gällande ordalydelse har inte förbjudits att ge skytteutbildning, men vid Försvarmakten har paragrafen inte ansetts möjliggöra att skytteutbildning ges till personerna i fråga.

20 §. *Utbildning som främjar den militära förmågan.* Det föreslås att 2 mom. 5 punkten ska upphävas. Med stöd av den ovannämnda punkten har det enligt gällande lag varit förbjudet att ordna stridsskjutningar i Förvarsutbildningsföreningens utbildning som främjar den militära förmågan. Förbudet mot att ordna stridsskjutningar har tagits in i lagen utifrån grundlagsutskottets utlåtande 56/2006 rd och försvarsutskottets betänkande 3/2006 rd. Begreppet stridsskjutning har dock förblivit ganska oklart. Begreppet stridsskjutning har vid verkställandet av lagen ansetts omfatta ordnande av sådana skjutningar som Försvarmakten verkställer med iakttagande av säkerhetsbestämmelserna för stridsskjutning. Enligt denna tolkning hör till stridsskjutningar många sådana skjutningar som kan ordnas av privata aktörer, såsom skyttesällskap. Sådana skjutningar är skjutningar inom många praktiska skyttegrenar, såsom tillämpat reservistskytte (SRA). När sådana skjutningar kan ordnas av privata tjänsteleverantörer torde denna begränsning inte kunna anses vara ändamålsenlig med tanke på offentlighetsrättsliga aktörer. På grund av detta är avsikten att ersätta förbudet mot stridsskjutning med noggrant avgränsade materiella bestämmelser som begränsar t.ex. kalibrarna på vapen som används vid skjutning eller avståndet mellan målet och skytten.

Det föreslås att 2 mom. 6 punkten ändras så att utbildning som främjar den militära förmågan och som ges med Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen enligt i 6 § 2 mom. 2 eller 3 punkten eller 9 § 5 punkten underpunkt b i skjutvapenlagen (1/1998) tillåts om patroner av mindre kaliber än .338/8,6 millimeter används.

Det föreslås att det till 2 mom. fogas en ny 7 punkt enligt vilken utbildning som främjar den militära förmågan får ges med Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen enligt i 6 § 2 mom. 1 punkten i skjutvapenlagen så att patroner av högst kaliber 12 millimeter används.

Det föreslås att 2 mom. 5 punkten ska upphävas. Enligt punkten har det med stöd av gällande lag inte varit tillåtet att ordna Förvarsutbildningsföreningens utbildning som främjar den mili-

tära förmågan som stridsskjutning. Begreppet stridsskjutning har inte varit entydigt och noggrant avgränsat på det sätt som förutsätts i lagstiftning. Det föreslås att begreppet ersätts med de materiellrättsliga begränsningar av skytteutbildning som främjar den militära förmågan som föreslås i 20 a § i denna lag. Det föreslås att det till momentet fogas en ny 8 punkt enligt vilken utbildning som främjar den militära förmågan får ges med Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen enligt i 6 § 2 mom. 4–7 eller 10 punkten i skjutvapenlagen så att patroner av högst kaliber 9 millimeter används.

I paragrafens 2 mom. föreslås en ny 9 punkt. I punkten tas det in ett förbud mot att i utbildning som främjar den militära förmågan använda i 10 § i skjutvapenlagen avsedda särskilt farliga patroner och projektiler, samt spårlyspatroner. Det finns inte behov av att använda sådan ammunition i detta läge och användningen av den utgör en större säkerhetsrisk jämfört med användningen av vanligt ammunition. Vid användning av spårlyspatroner finns det dessutom en förhöjd risk för terrängbrand och i detta skede finns det inga planer på att ge Försvarsutbildningsföreningens skytteutbildning i mörker. Vid exempelvis träning i hur eld koncentreras har man stor nytta av spårlyspatroner.

På samma grund föreslås det att också det skjutförbud som gäller Försvarsmaktens skjutvapen ska strykas i 3 mom. Det föreslås att det till momentet också fogas ett uttryckligt tillstånd att använda övningsammunition i sådan utbildning som avses i paragrafen. Sådan övningsammunition är Försvarsmaktens så kallade lösa patroner (JVA 0325), lösa patroner för luftvärnsmaskingevär (JVA 0454) och laddövningsammunition för lätta granatkastare (JVA 1338 inklusive drivladdning JVA 1339). Förbudet mot att skjuta serieeld gäller inte utbildning som främjar den militära förmågan och som ges med Försvarsmaktens lösa patroner. Användningen av Försvarsmaktens simulatorer i utbildningsverksamheten i fråga förutsätter användning av lösa patroner. Dessutom förutsätter effektiv materialutbildning att användning av lösa patroner för luftvärnsmaskingevär och laddövningsammunition för lätta granatkastare tillåts i utbildning som främjar den militära förmågan. Det föreslås att ordet ”hantera” ersätts med ordet ”använda” i momentet. Ändringen är teknisk. Det föreslås att det till momentet fogas ett omnämnande av Gränsbevakningsväsendets skjutvapen och också av den övervakning som Gränsbevakningsväsendet ska genomföra.

Det föreslås att det i 4 mom. tas in en ny bestämmelse om Försvarsmaktens bemyndigande att meddela föreskrifter. Syftet med bestämmelsen är att göra det möjligt för Försvarsmakten att meddela föreskrifter om innehållet i utbildning som främjar den militära förmågan. Detta bemyndigande att meddela föreskrifter ger i synnerhet Huvudstaben möjlighet att centraliserat påverka allt innehåll i utbildning som främjar den militära förmågan. Genom ändringen kan man säkerställa att utbildningen är så bra som möjligt när det gäller försvarsmässig effektivitet och verkningsfullhet. Genom bemyndigandet att meddela föreskrifter om säkerhetskrav säkerställs en så hög säkerhet som möjligt för utbildning som främjar den militära förmågan.

20 a §. *Av Försvarsutbildningsföreningen ordnad skytteutbildning som främjar den militära förmågan.* Det föreslås att 1 mom. ändras så att Försvarsutbildningsföreningen får ge utbildning inte endast för att utveckla individens färdigheter utan även för att utveckla färdigheterna hos en patrull bestående av högst tre personer. Ändringen främjar särskilt utbildningen av stridspatruller med skarpskyttar där en skarpskytt som använder skarpskyttegevär stöds och skyddas av en eller två patrullmedlemmar, i allmänhet med stormgevär. Skjutning som utförs i patruller kan inte anses vara så krävande att det inte inom ramen för Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets begränsningar är möjligt att genomföra Försvarsutbildningsföreningens utbildning som främjar den militära förmågan. I synnerhet vid skjutning i patruller bestående av tre personer bör man vid planeringen av skjutningen fästa särskild uppmärksamhet vid att bestämmelserna om övervakad användning i skjutvapenlagen iakttas om skjutningen utförs med sådana

skjutvapen på vilka bestämmelserna i lagen tillämpas. Det föreslås också att det till momentet fogas att det i utbildningen kan ingå utveckling av den tekniska och taktiska skjutskickligheten i olika situationer. Utveckling av den tekniska skjutskickligheten innefattar utveckling av alla former av praktiskt vapenhantering i samband med skjutprestationer. Utveckling av den taktiska skjutskickligheten innefattar exempelvis utveckling av färdigheterna att välja mål på olika avstånd och att göra en riskbedömning av målen. Utveckling av skjutskickligheten i olika situationer innefattar att ovan beskrivna delar av skjutningen kopplas samman med bakgrunden till övningen, som exempelvis kan beskrivas innan skjutningen inleds. Då kan man exempelvis beskriva hur fiendesituationen inverkar på genomförandet av skytteprestationen.

Det föreslås dessutom att momentet ändras så att förbudet mot stridsskjutning stryks med den motivering som framförts ovan i fråga om 20 §. Vidare föreslås det att bemyndigandet för statsrådet att utfärda förordning ändras i momentet till bemyndigande för Försvarmakten att meddela föreskrifter. Utvecklandet av skjutningarna anses vara effektivare att genomföra genom ett direkt bemyndigande för Försvarmakten att meddela föreskrifter i enlighet med Försvarmaktens egna förfaranden och planer för utvecklande av skjutningar. Det bör noteras att bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller verksamhet som Förvarsutbildningsföreningen ordnar som offentlig förvaltningsuppgift. Den nya formuleringen av bemyndigandet att utfärda föreskrifter om säkerhet och övervakning av skjutningarna kan betraktas som en ändring av teknisk natur.

Det föreslås att 2 mom. ändras så att det i Förvarsutbildningsföreningens utbildning som främjar den militära förmågan är möjligt att ge utbildning med Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen och patroner vars kaliber för sådana skjutvapen som avses i 6 § 2 mom. 2 eller 3 punkten eller 9 § 5 punkten underpunkt b i skjutvapenlagen är högst .338/8,6 millimeter, för sådana skjutvapen som avses i 6 § 2 mom. 1 punkten i skjutvapenlagen är högst 12 millimeter och för sådana skjutvapen som avses i 6 § 2 mom. 4–7 eller 10 punkten i skjutvapenlagen är högst 9 millimeter. I fråga om Gränsbevakningsväsendet innefattar denna bestämmelse skjutvapen som ägs av Gränsbevakningsväsendet och skjutvapen som ägs av Försvarmakten men som Gränsbevakningsväsendet innehar. Avsikten är inte att begränsa dessa vapens funktionssätt genom bestämmelser på lagnivå. Syftet med reformen är att göra det möjligt att använda Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen i utbildningen. Fastän vapnen också innehåller en funktion för serieeld är det förbjudet att ge utbildning med serieeld. I momentet ingår ett bemyndigande för Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet att meddela föreskrifter. Med stöd av det får de meddela närmare föreskrifter om användningen av sina egna skjutvapen och patroner i utbildningen. Det föreslås att skjutvapenlagens författningsnummer stryks som en teknisk ändring i momentet. Det föreslås att författningsnumret flyttas till 20 §, eftersom skjutvapenlagen nämns för första gången i den paragrafen i denna författning.

Det föreslås att 3 mom. ändras så att omnämmandet av att skjutningen sker från skjutplatser som skjutledaren anvisat i förväg mot i förväg bestämda mål stryks. Begränsningarna har hänfört sig till att stridsskjutningar inte har ingått i skytteutbildningen, eftersom skjutningar som gäller fri rörelse och val av mål har enligt Försvarmaktens skjutprogram ansetts ingå i skjutningar som omfattas av säkerhetsbestämmelserna för stridsskjutningar. Slopandet av dessa bestämmelser hänför sig till det i denna proposition föreslagna ersättandet och omdefinierandet av begreppet stridsskjutning så att man i Förvarsutbildningsföreningens skytteutbildning som främjar den militära förmågan i fortsättningen kan skjuta flera sådana skjutningar som är möjliga att skjuta i t.ex. privata skytteföreningar. Det är motiverat att inom vissa gränser tillåta fri rörelse och val av mål för skytten vid ordnandet av resultatriktad skytteutbildning. Vid noggrant planerad och ordnad skytteutbildning kan detta inte anses oskäligt äventyra säkerheten för dem som deltar i utbildningen eller för utomstående.

Det föreslås att det till momentet fogas en bestämmelse enligt vilken användningen av Försvarens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen vid skytteutbildning är tillåten endast på Försvarens eller Gränsbevakningsväsendets område eller fartyg. Begränsningen är således i enlighet med den ändring som föreslås i 17 § 4 a-punkten i skjutvapenlagen. Förvarsutbildningsföreningen kan således i enlighet med gällande lag ordna sådan utbildning som avses i paragrafen på privata skjutbanor med andra vapen än sådana som ägs av Försvarens.

Det föreslås att 4 mom. ändras så att det längsta skjutavståndet vid utbildning som ges med vapen av typen gevär ändras från en kilometer till två kilometer. Ändringen gör det möjligt att särskilt utveckla skarpskytteutbildningen med tanke på mer erfarna skyttar. Det föreslås att momentet även ändras så att om skytteutbildning ges endast med Försvarens eller Gränsbevakningsväsendets vapen, får skjutledaren utbilda och övervaka högst 40 kursdeltagare åt gången. När antalet kursdeltagare som ska skjuta samtidigt på en enskild kurs fastställs ska även reglerna för skjutbanor beaktas. Begränsningen på 30 skyttar i den gällande lagen grundar sig i första hand på begränsningarna i skjutvapenlagens bestämmelser om övervakad användning. Eftersom skjutvapenlagen med stöd av den föreslagna ändringen av 17 § i skjutvapenlagen inte tillämpas på utbildning som ges med Försvarens skjutvapen begränsar bestämmelserna om övervakad användning inte antalet personer som utbildas. Det ökade antalet personer som utbildas bör beaktas i antalet biträdande personal, det vill säga så kallad säkerhetspersonal, som i Försvarens säkerhetsföreskrifter förutsätts vid skjutningar.

Det föreslås att det till 5 mom. fogas en hänvisning till det som i denna lag föreskrivs om användning av Försvarens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen i Förvarsutbildningsföreningens utbildning som främjar den militära förmågan. Tillägget hänför sig till propositionens målsättning att möjliggöra användning av Försvarens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen i Förvarsutbildningsföreningens skytteutbildning som främjar den militära förmågan.

20 b §. *Godkännande som skjutledare vid Förvarsutbildningsföreningen.* Det föreslås att 1 mom. ändras så att bestämmelser om det fristående provets innehåll i fortsättningen meddelas genom föreskrifter av Försvarens, och bestämmelser om provet utfärdas inte längre genom förordning av statsrådet. Det anses inte ändamålsenligt att noggrant föreskriva om det fristående provets innehåll genom förordning av statsrådet, eftersom tekniska ändringar utifrån Försvarens utvecklingsarbete då fördröjs på grund av lagberedningsprocessen. Statsrådets förordning bör också anses vara en laghierarkiskt alltför hög nivå med beaktande av att innehållet i det fristående provet är av synnerligen teknisk och detaljerad karaktär.

20 c §. *Utbildning som Förvarsutbildningsföreningen ordnar utomlands.* Det föreslås att 1 mom. ändras så att det i momentet tydligt görs skillnad mellan den utbildning som Förvarsutbildningsföreningen ordnar utomlands och det att Förvarsutbildningsföreningen skickar kursdeltagare, utbildare och andra deltagare till utbildning som ordnas utomlands. Förvarsutbildningsföreningen kan sålunda för det första ordna sådan utbildning som avses i 20 och 20 a § utomlands. Genom tillämpning av lagen om frivilligt försvar ska Förvarsutbildningsföreningen sålunda planera och genomföra utbildningen, sköta administration som gäller kursdeltagarna och välja kursdeltagare. Därmed övervakas exempelvis antagandet av kursdeltagarna till kursen av Försvarens. Nytt jämfört med den gällande lagen är det att skytteutbildningen, som det föreskrivs om i 20 §, kan ordnas utomlands.

Det föreslås en ny bestämmelse om att Förvarsutbildningsföreningen får skicka kursdeltagare, utbildare och motsvarande aktörer till övningar och tävlingar i militära färdigheter som ordnas

av andra staters väpnade styrkor och utländska offentligrättsliga organisationer. Med motsvarande aktörer avses här t.ex. domare och säkerhetspersoner som skickas till tävlingar i militära färdigheter, och med offentligrättsliga organisationer avses exempelvis Nordatlantiska fördragsorganisationen (Nato). Försvarsutbildningsföreningen kan sålunda via sitt eget anmälningssystem erbjuda en möjlighet att delta i utbildning som ordnas utomlands. Då svarar Försvarsutbildningsföreningen inte för planering och genomförande av kursen, utan den fungerar i praktiken som ett slags researrangör och som en kontaktpunkt mellan den utländska organisationen och den person som anmäler sig via föreningens anmälningssystem. Försvarsutbildningsföreningen har redan tidigare strävat efter att främja frivilligas möjlighet att i synnerhet fungera som utbildare vid t.ex. övningarna för Estlands Kaitseliit. Försvarsutbildningsföreningen har redan tidigare strävat efter att främja frivilligas deltagande i internationella tävlingar i militära färdigheter. Syftet med den föreslagna lagstiftningen är att stärka och formalisera dessa förfaranden, samt att i sin helhet göra denna internationella militära utbildningsverksamhet till en del av Försvarsmaktens planering av övningsverksamhet utomlands.

När det gäller denna verksamhetsform finns det skäl att notera bestämmelsen om ordnande av försäkringsskydd i 35 § 2 mom. i lagen om frivilligt försvar. Denna bestämmelse omfattar också den verksamhet som avses i 20 c § i sin helhet. Vidare har försvarsministeriet skäl att i sin planering av Försvarsutbildningsföreningens statsunderstöd och i sin lagberedning av grunderna för avgifter enligt lagen om grunderna för avgifter till staten noggrant bedöma huruvida resekostnader som orsakas av verksamheten enligt 20 c § kan ersättas med statsunderstöd, men också huruvida en person som deltar i verksamheten i fråga är betalningsskyldig. Detta så att statsunderstöd inte oskäligt användas för täckande av resekostnader för resor utomlands.

En förutsättning för verkställandet av den internationella verksamhet som beskrivs i momentet är i enlighet med den gällande lagen att deltagande i utbildning eller i tävling i militära färdigheter utvecklar kompetensen hos de reservister som deltar. Bestämmelsen föreslås bli kompletterad så att deltagandet uttryckligen utvecklar de militära färdigheterna hos de reservister som deltar. Tillägget anses vara nödvändigt eftersom det är fråga om Försvarsutbildningsföreningens verksamhet, för vilken finansieringen kommer från försvarsförvaltningen. I övrigt är ändringarna i paragrafen tekniska.

Det föreslås att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. Enligt den bestämmelsen får Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen inte användas i sådan utbildning som avses i 1 mom. Syftet med momentet är att säkerställa att vapnen i fråga inte förs ut ur landet. I momentet föreslås det vara möjligt att vid Försvarsutbildningsföreningens utbildning som ordnas utomlands använda skjutvapen, patroner och vapendelar som tillhör målstatens, dvs. den stat på vars område utbildningen och verksamheten ordnas, väpnade styrkor och utländska organisationer. På motsvarande sätt kan dessa vapen användas i de övningar och tävlingar i militära färdigheter till vilka Försvarsutbildningsföreningen skickar kursdeltagare, utbildare och andra motsvarande aktörer. Hanteringen av vapen ska ske enligt målstatens lagstiftning. En förutsättning för att ordna utbildning och för att delta i utbildningen och annan verksamhet som avses i momentet är i praktiken att det vid dem är möjligt att använda skjutvapen, patroner och vapendelar. Bestämmelsen möjliggör användning av skjutvapen inom de gränser som målstaten sätter. Genom

bestämmelsen säkerställs också målstatens suveränitet och respekten för jurisdiktionens räckvidd. Under den antagningsprocess som avses i 2 mom. kan man gå igenom och kontrollera med vilka vapen och på vilket sätt det är avsett att utbildning ska ges i olika situationer.

22 g §. *Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets stöd till Förvarsutbildningsföreningen.* Det föreslås att paragrafen ska ändras så att också Gränsbevakningsväsendet har möjlighet att ge stöd till Förvarsutbildningsföreningen. Det föreslås att 2 mom. ändras så att formuleringen ”för hantering” i den första meningen ändras till formuleringen ”för att användas ... enligt vad som närmare anges i denna lag”. Föremål för den interna hänvisningsbestämmelsen i lagen är i synnerhet bestämmelserna i 20 och 20 a §, vilka gäller användningen av Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen, vapendelar och patroner. Syftet med formuleringen är att komprimera lagtexten. Gränsbevakningsväsendet innehar sådana skjutvapen, vapendelar och patroner som ägs av Försvarmakten och sådana som ägs av Gränsbevakningsväsendet. Gränsbevakningsväsendet får till utbildning som avses i denna lag ge både de skjutvapen, vapendelar och patroner som ägs av Gränsbevakningsväsendet och de som ägs av Försvarmakten. Patroner som Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet har överlåtit får användas endast i de skjutvapen som dessa myndigheter har överlåtit till utbildningen. Det är förbjudet att använda patronerna i kursdeltagarnas egna vapen, eftersom Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets patroner inte är CIP-testade. Förbudet mot att skjuta med Försvarmaktens vapen stryks i momentet. En bestämmelse om att skjutningen alternativt kan ske under Gränsbevakningsväsendets övervakning fogas till momentet. Bestämmelsen ska tillämpas på den utbildning som främjar den militära förmågan och som övervakas av Gränsbevakningsväsendet.

Det föreslås att det till paragrafen fogas ett nytt 6 mom. som innehåller en skyldighet att föra register över de patroner som Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet ger till Förvarsutbildningsföreningens utbildning. På så sätt kan man försäkra sig om att de patroner som inte förbrukats i utbildningen återlämnas till Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet.

6.2 Skjutvapenlagen

17 §. *Undantag från tillämpningsområdet.* Det föreslås att 1 mom. 4 a-punkten ändras så att undantaget även omfattar Försvarmaktens patroner. I punkten stryks även kravet på att det vid utbildning enligt 20 och 20 a § i lagen om frivilligt försvar inte får skjutas med Försvarmaktens vapen. Syftet med dessa ändringar är att på det sätt som framgår av specialmotiveringen till lagen om frivilligt försvar göra det möjligt att använda Försvarmaktens skjutvapen och patroner i Förvarsutbildningsföreningens skytteutbildning. Användningen av Försvarmaktens vapen omfattar användningen av övningsammunition i utbildningsverksamhet enligt 20 § i lagen om frivilligt försvar. Användningen av övningsammunitionen möjliggör i fortsättningen användning av de simulatorer som för närvarande används inom Försvarmakten i utbildningen i fråga. När det gäller annan ordinarie skytteutbildning ska undantaget gälla sådan skytteutbildning som avses i 20 a § i lagen om frivilligt försvar. Punkten ändras så att också skjutvapen, vapendelar och patroner som ägs av Försvarmaktens kan användas på Försvarmaktens områden och fartyg, och dessutom kan de också användas på områden och fartyg som är i Gränsbevakningsväsendets besittning. Till denna del ändras punkten så att den motsvarar den gällande 4 b-punkten.

Det föreslås att 1 mom. 4 b-punkten ändras på motsvarande sätt som 4 a-punkten. Efter ändringen motsvarar punkterna varandra till innehållet så att Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen vid frivilligt försvarsarbete omfattas av samma bestämmelser om tillämpning av skjutvapenlagen.

7 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Det föreslås att ett bemyndigande för Försvarsmakten att meddela föreskrifter ska fogas till 20 § i lagen om frivilligt försvar. Med stöd av bemyndigandet får Försvarsmakten meddela närmare föreskrifter om innehållet i och säkerhetskraven på Försvarsutbildningsföreningens utbildning som främjar den militära förmågan. Bemyndigandet att meddela föreskrifter gäller den utbildningsverksamhet som Försvarsutbildningsföreningen ger som en offentlig förvaltningsuppgift, dvs. den del av föreningens verksamhet som hör till försvarsministeriets ansvarsområde och som omfattas av ministeriets, Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets övervakning och styrning. Fastän verksamheten redan tidigare har omfattats av dessa myndigheters övervakning och styrning har det vid beredningen av propositionen ansetts nödvändigt att ta in ett bemyndigande om att meddela föreskrifter om helheterna i fråga i lagen. I praktiken kan t.ex. Huvudstaben genom föreskrifter om innehållet i utbildningsverksamheten dels styra staber för försvarsgrenar inom Försvarsmakten och andra lägre myndighetsnivåer när det gäller planering och verkställande av den utbildning som främjar den militära förmågan, dels styra innehållet i den utbildning som Försvarsutbildningsföreningen ordnar. På så sätt kan man försäkra sig om att den utbildning som föreningen ordnar motsvarar det militära försvarets behov. Bemyndigandet att meddela föreskrifter om säkerhetskrav är ett viktigt redskap för att säkert kunna genomföra den utbildning som främjar den militära förmågan. Motsvarande bestämmelser om Försvarsmaktens verksamhet meddelas för närvarande genom Försvarsmaktens egna föreskrifter, exempelvis genom så kallade säkerhetsbestämmelser.

Det föreslås att statsrådets bemyndigande att utfärda förordning i 20 a § i lagen om frivilligt försvar och sålunda också statsrådets förordning om Försvarsutbildningsföreningens skytteutbildning som utfärdats med stöd av den upphävs. Bemyndigandet att utfärda förordning ersätts med Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets normgivningsbemyndigande. Enligt det föreslagna bemyndigandet att meddela föreskrifter bestämmer Försvarsmakten om vapentyps-specifika skjutprov för att mäta färdigheterna i säker vapenhantering och skjutskickligheten, om prestationer som ska godkännas i proven och om utbildningsprogrammet. Försvarsmakten bestämmer också om de säkerhetskrav som ska iakttas i utbildningen vid ordnande av skjutningar och om övervakningen av skytteprestationer. Bemyndigandet att meddela föreskrifter motsvarar till sitt innehåll det bemyndigande att utfärda förordning som upphävs. Ändringen gör det möjligt att genom Försvarsmaktens föreskrifter, i stället för genom förordning, föreskriva om innehållet i den utbildning som främjar den militära förmågan och som Försvarsutbildningsföreningen ordnar som en offentlig förvaltningsuppgift. Detta gör det möjligt för Försvarsmakten att snabbare förnya skjutningarna enligt dess och Gränsbevakningsväsendets behov, utan tidskrävande lagberedning.

Bemyndigandet att meddela föreskrifter om skjutprov har samband med vapentillstånd som med stöd av skjutvapenlagen beviljas för deltagande i den utbildning som främjar den militära förmågan. Vapentillstånd kan endast beviljas för sådana skjutvapen som används i utbildningen. När Försvarsmakten därmed genom egna föreskrifter kan påverka innehållet i skjutproven och de skjutvapen som används i dem, kan Försvarsmakten också indirekt påverka till vilka skjutvapentyper de som deltar i utbildningen över huvud taget kan få vapentillstånd. Till denna del bör det dock noteras att inget ändras angående polisens ställning som tillståndsmyndighet i fråga om vapentillstånd, och dessutom har ingen subjektiv rätt till att få vapentillstånd t.ex. på grund av deltagande i skytteutbildning. Polisen överväger alltid självständigt huruvida en privatperson ska beviljas tillstånd att förvärva ett skjutvapen. Sålunda anses ändringen av bemyndigandet att utfärda förordning till ett bemyndigande att meddela föreskrifter inte ha någon väsentlig betydelse i detta skede t.ex. med tanke på beviljande av vapentillstånd.

RP 80/2022 rd

Det föreslås att bemyndigandet att meddela föreskrifter om säkerhetskrav och övervakning av skjutning som nämns i 20 a § i den gällande lagen ändras. Ändringen är till denna del teknisk.

Det föreslås också att till 20 a § fogas ett bemyndigande att meddela föreskrifter, enligt vilket Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet meddelar närmare föreskrifter om användningen av sina egna skjutvapen och patroner i den skytteutbildning som främjar den militära förmågan. Bemyndigandet att meddela föreskrifter är skrivet på ett förpliktande sätt och myndigheterna är därmed skyldiga att meddela föreskrifterna i fråga. Eftersom det gäller militära vapen och patroner som till sina konstruktioner och funktionssätt avviker något från civila vapen är det viktigt att myndigheterna i fråga noggrant föreskriver om användningen av dessa vapen och patroner, så att säker användning av dem kan säkerställas.

Bemyndigandet att utfärda förordning om ett fristående prov för Försvarsutbildningsföreningens skjutledare i 20 b § i lagen om frivilligt försvar och sålunda också statsrådets förordning om Försvarsutbildningsföreningens skytteutbildning som utfärdats med stöd av den upphävs. Bemyndigandet att utfärda förordning ersätts med ett bemyndigande för Försvarsmakten att meddela föreskrifter. Enligt vad som föreslås ska Försvarsmakten bestämma om innehållet i det fristående provet. Det anses inte nödvändigt att föreskriva om innehållet i det fristående provet genom förordning av statsrådet, eftersom Försvarsmakten också i övrigt genom interna föreskrifter sörjer för att ledare för de egna skjutövningarna beviljas tillstånd. Försvarsutbildningsföreningens skytteutbildning som främjar den militära förmågan kan på grund av Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets övervakning och styrning av den samt med stöd av olika bemyndiganden anses vara en fortsättning på den skytteutbildning som Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet ordnar.

8 Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft i juli 2022.

9 Verkställighet och uppföljning

Försvarsministeriet följer upp verkställigheten av lagarna tillsammans med Försvarsmakten, Gränsbevakningsväsendet, polisen och Försvarsutbildningsföreningen vid sin vanliga uppföljning av hur lagarna fungerar.

10 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Utifrån 7 § i den gällande lagen om frivilligt försvar är det Försvarsutbildningsföreningens offentliga förvaltningsuppgift att bl.a. ordna utbildning som främjar den militära förmågan och som hör till det frivilliga försvaret. Om utbildningsverksamheten föreskrivs det närmare i 2, 20 och 20 a § i den lagen. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande 52/2006 rd i fråga om regeringens proposition RP 172/2006 rd med förslag till lag om frivilligt försvar och vissa lagar som har samband med den konstaterat att ordnandet av utbildning för statens krigsmakt utan tvivel är en offentlig förvaltningsuppgift som avses i 124 § i grundlagen. Till väsentliga delar bör utbildningen handhas av myndigheterna. Utbildningsdeltagarna får träning i att utöva den viktigaste makt som staten har och i det avseendet också träning i att utöva offentlig makt, även om någon betydande offentlig makt inte utövas i själva utbildningen.

Den föreslagna lagstiftningen ska därmed bedömas utifrån 124 § i grundlagen när det gäller att stryka begreppet stridsskjutning och att ge Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets

skjutvapen och patroner för utbildning. Enligt den paragrafen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter.

Stridsskjutningar

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande 52/2006 rd konstaterat att ordnande av stridsskjutningar med tunga vapen enbart hör till Försvarsmakten. Frågan har i första hand behandlats med avseende på 124 § i grundlagen. I grundlagsutskottets utlåtande definieras inte innehållet i stridsskjutningar närmare. Försvarsförvaltningen har vid verkställandet av lagstiftningen betraktat stridsskjutningar som sådana skjutningar som enligt Försvarsmaktens säkerhetsbestämmelser genomförs med säkerhetsbestämmelser för stridsskjutningar. Säkerhetsbestämmelserna är stränga på så sätt att många skjutningar som privata skytteföreningar ordnar, såsom tillämpat reservistskytte, skulle genomföras med tillämpning av säkerhetsbestämmelserna för stridsskjutningar inom Försvarsmakten. Detta torde således inte kunna betraktas som en sådan definition av stridsskjutning som grundlagsutskottet avser. Eftersom det vid beredningen inte fanns någon entydig definition av stridsskjutning, föreslås det i denna proposition att begreppet stryks ur lagen om frivilligt försvar. Definitionen ersätts med materiellrättsliga begränsningar av skytteutbildningar som främjar den militära förmågan. Begränsningarna framgår i huvudsak av 20 och 20 a § i lagen om frivilligt försvar. De viktigaste begränsningarna gäller begränsning av typen och användningen av skjutvapen och patroner som används vid skjutning. Exempelvis begränsningen av användningen av kaliber till en kaliber på högst .338/8,6 mm och förbudet mot användningen av serieeld är sådana begränsningar som bedöms uppfylla begränsningarna som föreslås i utlåtande 52/2006. Propositionen anses sålunda vara förenlig med 124 § i grundlagen.

Överlåtelse av Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets patroner vars kaliber är högst .338/8,6 mm till Försvarsutbildningsföreningens utbildning som främjar den militära förmågan och användningen av Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen vid skjutningar kan utvärderas med hänsyn till 124 § i grundlagen. Patronerna och skjutvapnen skiljer sig inte på basis av deras tekniska genomförande och typ i väsentlig grad från de versioner som finns tillgängliga på den civila marknaden. Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen har huvudsakligen funktionssättet serieeld. Användningen av skjutvapen begränsas i denna proposition så att det är förbjudet att använda funktionssättet serieeld. Dessutom sker användningen av dessa skjutvapen under övervakning av den myndighet som överlåter vapen till utbildningen, och vapnen förblir inte i Försvarsutbildningsföreningens besittning efter att utbildningen har avslutats. Propositionen anses sålunda vara förenlig med 124 § i grundlagen.

På ovannämnda grunder kan bestämmelsen inte bedömas innebära att uppgifter som innehåller betydande utövning av offentlig makt enligt 124 § i grundlagen anförtros en part som står utanför statens myndighetsmaskineri. Förslaget är inte problematiskt med tanke på kraven i 124 § 1 mom. i grundlagen.

Användning av Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets vapen för att ge skytteutbildning som främjar den militära förmågan

I gällande lag finns en begränsning av användningen av Försvarsmaktens skjutvapen, enligt vilken Försvarsmaktens skjutvapen inte får användas för skytteutbildning som ordnas av Försvarsutbildningsföreningen. Till denna del föreslås ovannämnda ändring, enligt vilken Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen och patroner under Försvarsmaktens

och Gränsbevakningsväsendets övervakning kan ges för Försvarsutbildningsföreningens skytteutbildning som främjar den militära förmågan. Syftet med förslaget är att öka sådan utbildningskapacitet hos Försvarsutbildningsföreningen som direkt stöder utbildningen av Försvarsmaktens reserv och möjligheten för personer som inte har fullgjort militärtjänsten att få utbildning i de grundläggande militära kunskaperna. Till denna helhet kan också anses höra att tillåta hanteringen av Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets övningsammunition i den utbildning som främjar den militära förmågan.

I 2, 20 och 20 a § föreskrivs på ovannämnt sätt exakt avgränsat om användningen och övervakningen av Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen, patroner och övningsammunition. Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen och patroner får hanteras endast på områden som är i dessa myndigheters besittning. Användningen av dessa redskap och den utbildning som ges med dem regleras närmare genom bemyndiganden för Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet att meddela föreskrifter. Bemyndigandena att meddela föreskrifter försäkrar att användningen av dessa redskap och den utbildning som ges med dem sker på det sätt som myndigheten bestämmer. Bestämmelserna om styrning och tillsyn i 3 § i den gällande lagen kompletterar också helheten. Utbildning som främjar den militära förmågan, i vilken ovannämnda redskap används, ska över huvud taget kunna ges endast av Försvarsutbildningsföreningen som en offentlig förvaltningsuppgift.

På ovannämnda grunder kan bestämmelsen inte bedömas innebära att uppgifter som innehåller betydande utövning av offentlig makt enligt 124 § i grundlagen anförtros en part som står utanför statens myndighetsmaskineri. Förslaget är inte problematiskt med tanke på kraven i 124 § 1 mom. i grundlagen.

Föreningsfrihet

Enligt 13 § 2 mom. i grundlagen har var och en föreningsfrihet. Föreningsfriheten innefattar rätt att utan tillstånd bilda föreningar, höra till eller inte höra till föreningar och delta i föreningars verksamhet. En grund för föreningsfriheten är föreningarnas interna självbestämmanderätt och verksamhetsfrihet. Till dem hör bl.a. föreningars rätt att fritt anta de stadgar de önskar (RP 309/1993 rd, s. 64/I). Grundlagsutskottet har emellertid i praktiken utgått ifrån att föreningar som har ordnats genom lagstiftningsåtgärder inte behöver åtnjuta självbestämmanderätt av samma slag som de föreningar som regleras genom föreningslagen. Å andra sidan är det enligt utskottets tidigare ställningstaganden inte ändamålsenligt att begränsa autonomin för föreningar som ordnats genom lag i högre grad än vad som är nödvändigt med tanke på deras lagstadgade uppgifter (GrUU 39/2004 rd, s. 3/I-II, GrUU 1/1998 rd, s. 4/II).

Det föreslås bemyndiganden för Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet att meddela föreskrifter enligt 7 kap. i propositionen. Bemyndigandena att meddela föreskrifter gäller den verksamhet som Försvarsutbildningsföreningen verkställer som sin offentliga förvaltningsuppgift. Försvarsutbildningsföreningens uppgifter anknyter till det frivilliga försvaret och den därtill anknutna militära utbildningen och utbildningen som främjar den militära förmågan. Föreningens omkostnader i täcks enlighet med 11 § i lagen om frivilligt försvar med ett anslag som årligen tas in i statsbudgeten. Försvarsutbildningsföreningen och den skytteutbildning som den ger slås samman med försvarsförvaltningen och därför ska försvarsförvaltningens myndigheter i sin helhet styra och övervaka den skytteutbildning som Försvarsutbildningsföreningen ger. Styrningen och övervakningen är inte möjlig om skytteutbildningen ges som annan än en offentlig förvaltningsuppgift.

Med beaktande av ovan beskrivna grunder för styrning och övervakning, samt framför allt den speciella karaktären hos Försvarsutbildningsföreningens offentlighetsrättsliga förvaltningsuppgifter

RP 80/2022 rd

och föreningens samband med försvarsförvaltningen, är den föreslagna ändringen av lagen om frivilligt försvar i fråga om bemyndigandena att meddela föreskrifter förenlig med 13 § 2 mom. i grundlagen.

Det lagförslag som ingår i propositionen kan enligt regeringens uppfattning behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Det är dock skäl att grundlagsutskottets utlåtande begärs om propositionen.

Kläm

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av lagen om frivilligt försvar

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om frivilligt försvar (556/2007) 20 § 2 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag 868/2019,
ändras 2 § 1 mom., 20 § 2 mom. 6 punkten och 3 mom., 20 a § 1–5 mom., 20 b § 1 mom., 22 c § 1 mom., rubriken för 22 g § och 22 g § 1–3 mom., sådana de lyder, 2 § 1 mom., 20 § 2 mom. 6 punkten och 3 mom. samt rubriken för 22 g § och 22 g § 1–3 mom. i lag 868/2018 och 20 a § 1–5 mom., 20 b § 1 mom. och 22 c § 1 mom. i lag 725/2018, samt
fogas till 19 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 868/2019, ett nytt 3 mom., till 20 § 2 mom., sådant det lyder i lag 868/2019, nya 7–9 punkter och ett nytt 4 mom., till 22 c §, sådan den lyder i lag 868/2019, ett nytt 3 mom. och till 22 g §, sådan den lyder i lag 868/2019, ett nytt 6 mom. som följer:

2 §

Militär utbildning och utbildning som främjar den militära förmågan

Med *militär utbildning* avses i denna lag tillhandahållande av utbildning av Försvarsmaktens trupper och ordnande av skytteutbildning med Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets krigsmateriel som är slagkraftigare än en militärpersons personliga beväpning samt ordnande av utbildning med explosiva varor.

19 §

Specialuppgifter vid de frivilliga övningar som ordnas av Försvarsmakten

Personer som avses i 1 mom. kan också ges skytteutbildning.

20 §

Utbildning som främjar den militära förmågan

I 1 mom. avsedd utbildning får inte ordnas

6) med Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen enligt 6 § 2 mom. 2 eller 3 punkten eller 9 § 5 punkten underpunkt b i skjutvapenlagen (1/1998) så att det används patroner av större kaliber än .338/8,6 millimeter,

7) med Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen enligt 6 § 2 mom. 1 punkten i skjutvapenlagen så att det används patroner av större kaliber än 12 millimeter,

8) med Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen enligt 6 § 2 mom. 4–7 eller 10 punkten i skjutvapenlagen så att det används patroner av större kaliber än 9 millimeter,

9) med användning av sådana särskilt farliga patroner och projektiler som avses i 10 § i skjutvapenlagen eller med användning av spårlyspatroner eller explosiva varor.

I den utbildning som avses i 1 mom. får, med beaktande av vad som föreskrivs i 2 mom., Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen, övningsammunition och annan utrustning användas. Hanteringen av Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen ska ske under Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets övervakning på Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets område eller fartyg.

Försvarmakten får meddela närmare föreskrifter om innehållet i och säkerhetskraven för sådan utbildningsverksamhet som avses i 1 mom.

20 a §

Av Förvarsutbildningsföreningen ordnad skytteutbildning som främjar den militära förmågan

Förvarsutbildningsföreningen kan som sådan utbildning som främjar den militära förmågan ordna skytteutbildning, i vilken individens eller en av högst tre personer bestående patrulls tekniska och taktiska skjutskicklighet i olika situationer och färdigheter i säker vapenhantering utvecklas. Försvarmakten bestämmer om vapentypsspecifika skjutprov för att mäta färdigheterna i säker vapenhantering och skjutskickligheten, om prestationer som ska godkännas i proven och om utbildningsprogrammet. Försvarmakten bestämmer också om de säkerhetskrav som ska iakttas i utbildningen vid ordnande av skjutningar och om övervakningen av skytteprestationer.

Vid skytteutbildningen är det tillåtet att använda endast sådana effektiva luftvapen som avses i 2 a § i skjutvapenlagen samt sådana skjutvapen som avses i 6 § 2 mom. 1–6, 8 och 10 punkten och 9 § 5 punkten underpunkt b i den lagen och som fungerar på det sätt som avses i 7 § 2 mom. 1–3 punkten i den lagen. Vid utbildningen är det också tillåtet att använda Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen och patroner vars kaliber för sådana skjutvapen som avses i 6 § 2 mom. 2 eller 3 punkten eller 9 § 5 punkten underpunkt b i den lagen är högst .338/8,6 millimeter, för sådana skjutvapen som avses i 6 § 2 mom. 1 punkten i den lagen är högst 12 millimeter och för sådana skjutvapen som avses i 4–7 och 10 punkten i det nämnda momentet är högst 9 millimeter. Utbildning i användning av serieeld får inte ges. Försvarmakten och Gränsbevakningsväsendet meddelar närmare föreskrifter om användningen av sina egna skjutvapen, vapendelar och patroner i skytteutbildning som främjar den militära förmågan.

Skytteutbildningen ska ske i närvaro av samt under ledning och handledning av en i 20 b § 1 mom. avsedd skjutledare på Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutområden eller skjutbanor, på skjutbanor enligt 3 § 1 mom. i lagen om skjutbanor (763/2015) eller i sport-skyttecentrum enligt 3 § 2 mom. i den lagen. Användning av Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen vid skytteutbildning är tillåten endast på Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets område eller fartyg.

Vid skytteutbildningen får avståndet mellan skytten och målet vara högst två kilometer vid skjutning med sådana skjutvapen som avses i 6 § 2 mom. 2 och 3 punkten samt 9 § 5 punkten underpunkt b i skjutvapenlagen. Vid skytteutbildning med andra skjutvapen enligt 2 mom. i denna paragraf får skjutavståndet vara högst 150 meter. Skjutledaren får ge högst 30 personer åt gången skytteutbildning. Om skytteutbildning ges endast med vapen som ägs av Försvarmakten eller Gränsbevakningsväsendet, får skjutledaren ge utbildning till högst 40 personer åt gången. Om skytten ska förflytta sig under skjutningen får endast tre personer åt gången övervakas av skjutledaren.

RP 80/2022 rd

Utöver vad som i denna lag föreskrivs om användning av Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen, får vid skytteutbildning användas skjutvapen som Försvarsutbildningsföreningen äger eller innehar. En deltagare i utbildningen får dock vid utbildningen på eget ansvar också använda sådana skjutvapen som avses i 2 mom., som lämpar sig för skjutningar enligt utbildningsprogrammet och som deltagaren är berättigad att inneha enligt skjutvapenlagen.

20 b §

Godkännande som skjutledare vid Försvarsutbildningsföreningen

Endast personer som Försvarsmakten har godkänt som skjutledare får vara skjutledare vid Försvarsutbildningsföreningens skytteutbildningar; under deras ledning får ett tillräckligt antal personer assistera vid skjutningarna. Som skjutledare kan Försvarsmakten godkänna den som har fått utbildning för ledare eller utbildare vid Försvarsmakten eller Försvarsutbildningsföreningen och som genom ett fristående prov har påvisat behörighet att på ett säkert sätt ordna och undervisa vid skytteutbildning som främjar den militära förmågan inom Försvarsmakten, och som dessutom annars anses lämplig för uppgiften. Försvarsmakten bestämmer om det fristående provets innehåll. Försvarsmakten begär ett utlåtande av polisen om de tilltänkta personernas lämplighet som skjutledare.

22 c §

Utbildning som Försvarsutbildningsföreningen ordnar utomlands

Försvarsutbildningsföreningen får utomlands ordna sådan utbildning som avses i 20 och 20 a § och som främjar den militära förmågan. Försvarsutbildningsföreningen får dessutom skicka kursdeltagare, utbildare och andra motsvarande aktörer till övningar och tävlingar i militära färdigheter som ordnas av andra staters väpnade styrkor och utländska offentligrättsliga organisationer. En förutsättning för att ordna utbildning och skicka deltagare till utbildning eller tävlingar i militära färdigheter är att utbildningen eller tävlingarna utvecklar kompetensen hos reservister som ger utbildning eller deltar i utbildning eller i tävlingar i militära färdigheter. När utbildning ordnas och deltagare skickas till utbildning eller tävlingar i militära färdigheter ska detta vara förenligt med Finlands nationella försvar och utrikes- och säkerhetspolitiska intressen.

Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen får inte användas i sådan utbildning som avses i 1 mom. I utbildningen och verksamheten i fråga är det tillåtet att använda skjutvapen, patroner och vapendelar som tillhör målstatens väpnade styrkor och utländska organisationer i enlighet med målstatens gällande lagstiftning.

22 g §

Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets stöd till Försvarsutbildningsföreningen

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet kan ge Försvarsutbildningsföreningen sakkunnigstöd samt tillstånd att använda Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets områden och utrustning för att ordna den utbildning som avses i denna lag.

Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet får som stöd enligt 1 mom. ge skjutvapen, vapendelar och patroner som de äger för att användas vid utbildning som främjar den militära

förmågan enligt vad som närmare anges i denna lag. Patroner som Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet har överlåtit får användas endast i deras egna skjutvapen. Vapnen ska hanteras under Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets övervakning och på Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets område eller fartyg.

Som sådant stöd som avses i 1 mom. får Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet inte ge explosiva varor.

Över patroner som Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet har gett som sådant stöd som avses i 1 mom. ska det föras register.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 17 § i skjutvapenlagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i skjutvapenlagen (1/1998) 17 § 1 mom. 4 a- och 4 b-punkten, sådana de lyder i lag 869/2019, som följer:

17 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag gäller inte

4 a) utbildning enligt 20 och 20 a § i lagen om frivilligt försvar (556/2007) som ordnas med skjutvapen, vapendelar och patroner som ägs av Försvarsmakten, när hanteringen av vapnen, vapendelarna och patronerna sker under Försvarsmaktens övervakning och på Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets område eller fartyg,

4 b) utbildning enligt 20 och 20 a § i lagen om frivilligt försvar som ordnas med skjutvapen, vapendelar och patroner som ägs av Gränsbevakningsväsendet, när hanteringen av vapnen, vapendelarna och patronerna sker under Gränsbevakningsväsendets övervakning och på Gränsbevakningsväsendets eller Försvarsmaktens område eller fartyg,

Denna lag träder i kraft den 20 .

RP 80/2022 rd

Helsingfors den 25.5.2022

Statsminister

Sanna Marin

Försvarsminister Antti Kaikkonen

1.

Lag

om ändring av lagen om frivilligt försvar

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om frivilligt försvar (556/2007) 20 § 2 mom. 5 punkten, sådan den lyder i lag 868/2019,
ändras 2 § 1 mom., 20 § 2 mom. 6 punkten och 3 mom., 20 a § 1–5 mom., 20 b § 1 mom., 22 c § 1 mom., rubriken för 22 g § och 22 g § 1–3 mom., sådana de lyder, 2 § 1 mom., 20 § 2 mom. 6 punkten och 3 mom. samt rubriken för 22 g § och 22 g § 1–3 mom. i lag 868/2018 och 20 a § 1–5 mom., 20 b § 1 mom. och 22 c § 1 mom. i lag 725/2018, samt
fogas till 19 §, sådan den lyder delvis ändrad i lag 868/2019, ett nytt 3 mom., till 20 § 2 mom., sådant det lyder i lag 868/2019, nya 7–9 punkter och ett nytt 4 mom., till 22 c §, sådan den lyder i lag 868/2019, ett nytt 3 mom. och till 22 g §, sådan den lyder i lag 868/2019, ett nytt 6 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

2 §

Militär utbildning och utbildning som främjar den militära förmågan

Militär utbildning och utbildning som främjar den militära förmågan

Med militär utbildning avses i denna lag tillhandahållande av utbildning av Försvarsmaktens trupper *och* ordnande av utbildning med Försvarsmaktens ammunition *och* explosiva varor.

Med militär utbildning avses i denna lag tillhandahållande av utbildning av Försvarsmaktens trupper och ordnande av skytteutbildning med Försvarsmaktens *eller Gränsbevakningsväsendets krigsmateriel som är slagkraftigare än en militärpersons personliga beväpning samt* ordnande av utbildning med explosiva varor.

19 §

19 §

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Specialuppgifter vid de frivilliga övningar som ordnas av Försvarmakten

Specialuppgifter vid de frivilliga övningar som ordnas av Försvarmakten

(Ny)

Personer som avses i 1 mom. kan också ges skytteutbildning.

20 §

20 §

Utbildning som främjar den militära förmågan

Utbildning som främjar den militära förmågan

I 1 mom. avsedd utbildning får inte ordnas

I 1 mom. avsedd utbildning får inte ordnas

5) som stridsskjutning,
6) med Försvarmaktens ammunition eller explosiva varor.

7) (Ny)

8) (Ny)

9) (Ny)

5

.) (Upphävs)

6) med Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen enligt 6 § 2 mom. 2 eller 3 punkten eller 9 § 5 punkten underpunkt b i skjutvapenlagen (1/1998) så att det används patroner av större kaliber än .338/8,6 millimeter,

7) med Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen enligt 6 § 2 mom. 1 punkten i skjutvapenlagen så att det används patroner av större kaliber än 12 millimeter,

8) med Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen enligt 6 § 2 mom. 4–7 eller 10 punkten i skjutvapenlagen så att det används patroner av större kaliber än 9 millimeter,

9) med användning av sådana särskilt farliga patroner och projektiler som avses i 10 § i skjutvapenlagen eller med användning av spårlyspatroner eller explosiva varor

Försvarmaktens vapen och annan utrustning får hanteras vid utbildning som avses i 1 mom. Hanteringen av Försvarmaktens skjutvapen ska ske under Försvarmaktens övervakning på Försvarmaktens område eller fartyg. Med Försvarmaktens vapen får inte skjutast i den utbildning som avses i 1 mom.

I den utbildning som avses i 1 mom. får, med beaktande av vad som föreskrivs i 2 mom., Försvarmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen, övningsammunition och annan utrustning användas. Hanteringen av Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen ska ske under Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets övervakning på Försvarmaktens eller

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Gränsbevakningsväsendets område eller fartyg.

Försvarsmakten får meddela närmare föreskrifter om innehållet i och säkerhetskraven för sådan utbildningsverksamhet som avses i 1 mom.

20 a §

20 a §

Av Försvarsutbildningsföreningen ordnad skytteutbildning som främjar den militära förmågan

Av Försvarsutbildningsföreningen ordnad skytteutbildning som främjar den militära förmågan

Försvarsutbildningsföreningen kan som sådan utbildning som främjar den militära förmågan ordna skytteutbildning, i vilken individens skjutskicklighet och färdigheter i säker vapenhantering utvecklas. *Det är förbjudet att ordna stridsskjutningar inom skytteutbildning som främjar den militära förmågan.* Bestämmelser om vapentypsspecifika skjutprov för att mäta färdigheterna i säker vapenhantering och skjutskickligheten, om prestationer som ska godkännas i proven och om utbildningsprogrammet utfärdas genom förordning av statsrådet. *Vid utbildningen ska iakttas Försvarsmaktens gällande reglementen om ordnande av skjutningar och övervakning av skytteprestationer, säkerhetsbestämmelser och andra stående order.*

Försvarsutbildningsföreningen kan som sådan utbildning som främjar den militära förmågan ordna skytteutbildning, i vilken individens *eller en av högst tre personer bestående patrulls tekniska och taktiska* skjutskicklighet i olika situationer och färdigheter i säker vapenhantering utvecklas. *Försvarsmakten bestämmer om vapentypsspecifika skjutprov för att mäta färdigheterna i säker vapenhantering och skjutskickligheten, om prestationer som ska godkännas i proven och om utbildningsprogrammet. Försvarsmakten bestämmer också om de säkerhetskrav som ska iakttas i utbildningen vid ordnande av skjutningar och om övervakningen av skytteprestationer.*

Vid skytteutbildningen är det tillåtet att använda endast effektiva luftvapen enligt 2 a § i skjutvapenlagen (1/1998) samt skjutvapen som avses i 6 § 2 mom. 1–6, 8 och 10 punkten och 9 § 5 punkten underpunkt b och som fungerar enligt de *funktions*principer som avses i 7 § 2 mom. 1–3 punkten i skjutvapenlagen.

Vid skytteutbildningen är det tillåtet att använda endast sådana effektiva luftvapen som avses i 2 a § i skjutvapenlagen samt sådana skjutvapen som avses i 6 § 2 mom. 1–6, 8 och 10 punkten och 9 § 5 punkten underpunkt b i den lagen och som fungerar på det sätt som avses i 7 § 2 mom. 1–3 punkten i den lagen. *Vid utbildningen är det också tillåtet att använda Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen och patroner vars kaliber för sådana skjutvapen som avses i 6 § 2 mom. 2 eller 3 punkten eller 9 § 5 punkten underpunkt b i den lagen är högst .338/8,6 millimeter, för sådana skjutvapen som avses i 6 § 2 mom. 1 punkten i den lagen är högst 12 millimeter och för sådana skjutvapen som avses i 4–7 och 10 punkten i det nämnda momentet är högst 9 millimeter. Utbildning i användning av serieeld får inte ges. Försvarsmakten*

Skytteutbildningen sker i form av *individella skjutningar* i närvaro av samt under ledning och handledning av en i 20 b § 1 mom. avsedd skjutledare, *från skjutplatser som skjutledaren anvisat i förväg mot i förväg bestämda mål* på Försvarsmaktens skjutområden eller skjutbanor, eller på skjutbanor enligt 3 § 1 mom. i lagen om skjutbanor (763/2015) eller sportskyttecentrum enligt 3 § 2 mom. i den lagen.

I skytteutbildningen får avståndet mellan skytten om målet vara högst en kilometer vid

Gällande lydelse

skjutning med ett skjutvapen enligt 6 § 2 mom. 2 och 3 punkten samt 9 § 5 punkten underpunkt b i skjutvapenlagen. Med andra skjutvapen som avses i 2 mom. i denna paragraf får skjutavståndet i skytteutbildningen vara högst 150 meter. Skjutledaren får ge högst 30 personer åt gången skytteutbildning. Om skytten ska förflytta sig under skjutningen får bara två personer åt gången övervakas av skjutledaren.

Vid skytteutbildningen används skjutvapen som Försvarsutbildningsföreningen äger eller innehar. En deltagare i utbildningen får dock vid utbildningen på eget ansvar också använda sådana skjutvapen enligt 2 mom., som lämpar sig för skjutningar enligt utbildningsprogrammet och som deltagaren är berättigad att inneha enligt skjutvapenlagen.

Föreslagen lydelse

och Gränsbevakningsväsendet meddelar närmare föreskrifter om användningen av sina egna skjutvapen, vapendelar och patroner i skytteutbildning som främjar den militära förmågan.

Skytteutbildningen ska ske i närvaro av samt under ledning och handledning av en i 20 b § 1 mom. avsedd skjutledare på Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutområden eller skjutbanor, på skjutbanor enligt 3 § 1 mom. i lagen om skjutbanor (763/2015) eller i sportskyttecentrum enligt 3 § 2 mom. i den lagen. Användning av Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen vid skytteutbildning är tillåten endast på Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets område eller fartyg.

Vid skytteutbildningen får avståndet mellan skytten och målet vara högst två kilometer vid skjutning med sådana skjutvapen som avses i 6 § 2 mom. 2 och 3 punkten samt 9 § 5 punkten underpunkt b i skjutvapenlagen. Vid skytteutbildning med andra skjutvapen enligt 2 mom. i denna paragraf får skjutavståndet vara högst 150 meter. Skjutledaren får ge högst 30 personer åt gången skytteutbildning. Om skytteutbildning ges endast med vapen som ägs av Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet, får skjutledaren ge utbildning till högst 40 personer åt gången. Om skytten ska förflytta sig under skjutningen får endast tre personer åt gången övervakas av skjutledaren.

Utöver vad som i denna lag föreskrivs om användning av Försvarsmaktens eller Gränsbevakningsväsendets skjutvapen, får vid skytteutbildning användas skjutvapen som Försvarsutbildningsföreningen äger eller innehar. En deltagare i utbildningen får dock vid utbildningen på eget ansvar också använda sådana skjutvapen som avses i 2 mom., som lämpar sig för skjutningar enligt utbildningsprogrammet och som deltagaren är berättigad att inneha enligt skjutvapenlagen.

20 b §

20 b §

Gällande lydelse

Godkännande som skjutledare vid Försvarsutbildningsföreningen

Endast personer som Försvarsmakten har godkänt som skjutledare får vara skjutledare vid Försvarsutbildningsföreningens skytteutbildningar; under deras ledning får ett tillräckligt antal personer assistera vid skjutningarna. Som skjutledare kan Försvarsmakten godkänna den som har fått utbildning för ledare eller utbildare vid Försvarsmakten eller Försvarsutbildningsföreningen och som genom ett fristående prov har påvisat behörighet att på ett säkert sätt ordna och undervisa vid skytteutbildning som främjar den militära förmågan inom Försvarsmakten, och som dessutom annars anses lämplig för uppgiften. Bestämmelser om det fristående provets innehåll utfärdas genom *förordning av statsrådet*. Försvarsmakten begär ett utlåtande av polisen om de tilltänkta personernas lämplighet som skjutledare.

22 c §

Utbildning som Försvarsutbildningsföreningen ordnar utomlands

Försvarsutbildningsföreningen får utomlands ordna sådan utbildning som avses i 20 § och som främjar den militära förmågan när syftet är att utveckla kompetensen hos reservister som ger utbildning eller ordnandet annars är förenligt med Finlands nationella försvar samt utrikes- och säkerhetspolitiska intressen.

Föreslagen lydelse

Godkännande som skjutledare vid Försvarsutbildningsföreningen

Endast personer som Försvarsmakten har godkänt som skjutledare får vara skjutledare vid Försvarsutbildningsföreningens skytteutbildningar; under deras ledning får ett tillräckligt antal personer assistera vid skjutningarna. Som skjutledare kan Försvarsmakten godkänna den som har fått utbildning för ledare eller utbildare vid Försvarsmakten eller Försvarsutbildningsföreningen och som genom ett fristående prov har påvisat behörighet att på ett säkert sätt ordna och undervisa vid skytteutbildning som främjar den militära förmågan inom Försvarsmakten, och som dessutom annars anses lämplig för uppgiften. *Försvarsmakten bestämmer* om det fristående provets innehåll. Försvarsmakten begär ett utlåtande av polisen om de tilltänkta personernas lämplighet som skjutledare.

22 c §

Utbildning som Försvarsutbildningsföreningen ordnar utomlands

Försvarsutbildningsföreningen får utomlands ordna sådan utbildning som avses i 20 och 20 a § och som främjar den militära förmågan. *Försvarsutbildningsföreningen får dessutom skicka kursdeltagare, utbildare och andra motsvarande aktörer till övningar och tävlingar i militära färdigheter som ordnas av andra staters väpnade styrkor och utländska offentligrättsliga organisationer. En förutsättning för att ordna utbildning och skicka deltagare till utbildning eller tävlingar i militära färdigheter är att utbildningen eller tävlingarna utvecklar kompetensen hos reservister som ger utbildning eller deltar i utbildning eller i tävlingar i militära färdigheter. När utbildning ordnas och deltagare skickas till utbildning eller tävlingar i militära färdigheter*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ska detta vara förenligt med Finlands nationella försvar och utrikes- och säkerhetspolitiska intressen.

Försvarsmaktens och Gränsbevakningsväsendets skjutvapen får inte användas i sådan utbildning som avses i 1 mom. I utbildningen och verksamheten i fråga är det tillåtet att använda skjutvapen, patroner och vapendelar som tillhör målstatens väpnade styrkor och utländska organisationer i enlighet med målstatens gällande lagstiftning.

22 g §

Försvarsmaktens stöd till Försvarsutbildningsföreningen

Försvarsmakten kan ge Försvarsutbildningsföreningen sakkunnigstöd samt tillstånd att använda Försvarsmaktens områden och utrustning för att ordna den utbildning som avses i denna lag.

Som sådant stöd som avses i 1 mom. får Försvarsmakten ge vapen som ägs av Försvarsmakten *för hantering* vid utbildning som främjar den militära förmågan. *Det är förbjudet att skjuta med dessa vapen.* Vapnen ska hanteras under Försvarsmaktens övervakning och på Försvarsmaktens område eller fartyg.

Som sådant stöd som avses i 1 mom. får Försvarsmakten inte ge *ammunition eller explosiva varor.*

22 g §

*Försvarsmaktens **och Gränsbevakningsväsendets** stöd till Försvarsutbildningsföreningen*

Försvarsmakten *och Gränsbevakningsväsendet* kan ge Försvarsutbildningsföreningen sakkunnigstöd samt tillstånd att använda Försvarsmaktens *eller Gränsbevakningsväsendets* områden och utrustning för att ordna den utbildning som avses i denna lag.

Försvarsmakten *och Gränsbevakningsväsendet* får som stöd enligt 1 mom. ge *skjutvapen, vapendelar och patroner som de äger för att användas vid utbildning som främjar den militära förmågan enligt vad som närmare anges i denna lag. Patroner som Försvarsmakten eller Gränsbevakningsväsendet har överlåtit får användas endast i deras egna skjutvapen.* Vapnen ska hanteras under Försvarsmaktens *eller Gränsbevakningsväsendets* övervakning och på Försvarsmaktens *eller Gränsbevakningsväsendets* område eller fartyg.

Som sådant stöd som avses i 1 mom. får Försvarsmakten *och Gränsbevakningsväsendet* inte ge explosiva varor.

Över patroner som Försvarsmakten och Gränsbevakningsväsendet har gett som sådant stöd som avses i 1 mom. ska det föras register.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av 17 § i skjutvapenlagen

I enlighet med riksdagens beslut ändras i skjutvapenlagen (1/1998) 17 § 1 mom. 4 a- och 4 b-punkten, sådana de lyder i lag 869/2019, som följer:

Gällande lydelse

17 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag gäller inte

4 a) utbildning enligt 20 § i lagen om frivilligt försvar (556/2007) som ordnas med skjutvapen och vapendelar som ägs av Försvarmakten, när hanteringen av vapnen sker under Försvarmaktens övervakning och på Försvarmaktens område eller fartyg och när det inte skjuts med vapnen,

4 b) utbildning enligt 20 § i lagen om frivilligt försvar som ordnas med skjutvapen och vapendelar som ägs av Gränsbevakningsväsendet, när hanteringen av vapnen sker under Gränsbevakningsväsendets övervakning och på Gränsbevakningsväsendets eller Försvarmaktens område eller fartyg och när det inte skjuts med vapnen,

Föreslagen lydelse

17 §

Undantag från tillämpningsområdet

Denna lag gäller inte

4 a) utbildning enligt 20 och 20 a § i lagen om frivilligt försvar (556/2007) som ordnas med skjutvapen, vapendelar och patroner som ägs av Försvarmakten, när hanteringen av vapnen, vapendelarna och patronerna sker under Försvarmaktens övervakning och på Försvarmaktens eller Gränsbevakningsväsendets område eller fartyg,

4 b) utbildning enligt 20 och 20 a § i lagen om frivilligt försvar som ordnas med skjutvapen, vapendelar och patroner som ägs av Gränsbevakningsväsendet, när hanteringen av vapnen, vapendelarna och patronerna sker under Gränsbevakningsväsendets övervakning

RP 80/2022 rd

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

och på Gränsbevakningsväsendets eller För-
svarsmaktens område eller fartyg,

Denna lag träder i kraft den 20 .